Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXXI № 21 (3588) Варшава, 24 травня 2026 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото Петра Пушкаря

«Нація, представники якої не пам'ятають тих, хто був перед ними, гине». с. 2-3

Конгрес, який відкриває новий розділ діалогу. с. 8-9

Іспити на атестат зрілості 2026. с. 12

ISSN 027-8254
21
9 770027 825269

eprasa.pl aeac67d37a

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

«Нація, представники якої не пам'ятають тих, хто був перед ними, гине»

В Ельблонзі відбувся Дитячий фестиваль української культури імені Мирона Сича – один із найстаріших українських фестивалів у Польщі та одна з найважливіших подій для української громади на півночі країни. На сцену цьогорічного заходу вийшло понад 450 молодих артистів, а почесним гостем став ансамбль «Зернятко» з Луцька.

Без мови немає нації

Фестиваль в Ельблонзі за десятиліття став місцем, де зустрічаються покоління українців, формується молоде середовище, а українська громада в Польщі щороку переконується: попри війну, розпорошення й асиміляцію, вона досі вміє бути разом.

«То вже 58-й фестиваль – найстаріший український дитячий фестиваль у Польщі. Навіть важко знайти іншу таку подію, що так довго існує», – відзначила Оксана Заторська з команди організаторів, заступниця голови Ельблонзького відділу Об'єднання українців у Польщі (ОУП). Для неї найбільша цінність фестивалю – у дітях, які саме тут отримують не лише свій перший сценічний досвід, але й перше глибше усвідомлення того, ким вони є. Це їм дає важливий старт, щоб зрозуміти, що українська традиція, культура, мова, пісня і танець – важливі.

Оксана Заторська звернула увагу також на те, що фестиваль має сьогодні особливе значення для дітей, які після початку повномасштабної війни приїхали до Польщі з України. Від 2022 року воєнні теми постійно присутні на сцені – у піснях, постановках, дитячих текстах і переживаннях.

«Показуємо дітям з України, щоб вони не стидалися, не асимілювалися, щоб пам'ятали, звідки вони», – наголошувала заступниця голови відділу ОУП в Ельблонзі. Особливо важливо для неї те, що фестиваль збирає дітей із різних куточків Польщі – від Перемишля до Кошаліна, від Ґурова-Ілавецького до Білого Бору. Протягом кількох днів вони живуть разом, знайомляться, підтримують одне одного, а молодші дивляться на старших учасників як на приклад.

«Без мови нема культури, а без культури нема нації», – підкреслила Оксана Заторська.

Ганьба для гуманістичного світу

Від 2022 року фестивалі проходять у зовсім іншому емоційному контексті, ніж в попередні роки. Війна в Україні цьогоріч була присутня не лише у словах ведучих чи тематичних виступах, вона звучала в самих історіях дітей, які виходили на сцену. Владика Ольштинсько-Ґданської єпархії УГКЦ Аркадій Трохановський наголосив, що діти зі сцени говорили про біль своїх сімей, життя під російськими ракетами й розлуку.

«Це ганьба для гуманістичного світу, який дозволяє, щоб в Україні гинуло чергове покоління молодих українців», – зауважив владика. Водночас він вказав, що культура залишається простором миру й надії, адже йде від душі до душі. Це щось, що допомагає творити добрі відносини між людьми. Саме тому, за його словами, усмішки дітей на сцені мають особливу силу. «Їхні таланти є знаком того, що маємо сильне молоде покоління»,– підсумував владика.

Не тільки сцена

Майже всі учасники фестивалю повторювали одну думку: не менш важливе часто відбувається поза сценою, після концертів – у спільних розмовах, вечорах, прогулянках і знайомствах.

Тетяна Наконечна, керівниця та опікунка колективів з Перемишля, підкреслювала, що сам приїзд дітей є важливою частиною ідеї фестивалю. Організатори роками дбають про ширшу взаємодію українського середовища, запрошуючи колективи не лише з регіону, а з усієї Польщі.

«Йдеться не тільки про сцену. Йдеться також про інтеграцію дітей, про розуміння, що їхня робота може бути цінною», – говорила Тетяна Наконечна. Вона згадувала також, що колись фестивалі виглядали дещо інакше. Наприклад,

eprasa.pl aeac67d37a

родини брали дітей з інших міст до себе додому на ночівлю, знайомилися одне з одним, а та дружба залишилася на роки.

«Я до сьогодні пам'ятаю тих знайомих, з якими подружилася тут ще дитиною», – згадувала керівниця перемиських колективів. На її думку, сьогодні варто було хоча б частково повертатися до таких традицій, як спільні вечори, вогнища, спів, живе спілкування, якого дітям усе більше бракує у світі телефонів і соцмереж.

Про це ж говорив і Мирослав Притула, голова Ельблонзького відділу ОУП. Він наголошував, що фестиваль зараз означає значно більше, ніж просто артистичну програму.

«Цей фактор нас будує, об'єднуючи разом», – сказав він. Мирослав Притула також згадував покоління людей, які десятиліттями створювали це свято і працювали для української громади в Польщі. Саме тому подія отримала ім'я Мирона Сича – людини, яка, за словами очільника Ельблонзького відділу, ніколи не здавалася і завжди підтримувала українське середовище.

«Нація, представники якої не пам'ятають тих, хто був перед ними, гине», – наголосив він. Особливо багато тепла звучало у словах Лесі Беднаж, яка вже понад двадцять років працює з дітьми у невеликих селах біля Ельблонґа. Вона переконана, що саме такі фестивалі часто змінюють дитину найбільше.

«Кожна дитинка є цінна», – каже вона. Для її учнів поїздка до Ельблонґа – не лише виступ. Часто це перший великий виїзд, перший театр, перша справжня сцена. Вона згадує, як діти із захопленням заходили до залу й не могли повірити, що виступатимуть у «справжньому театрі». Вчителька наголошує, що найцінніше для неї – бачити, як діти з маленьких сіл перестають боятися й не відчувають себе «гіршими». На фестивалі вони бачать сотні інших українських дітей, чують українську мову, пісню, оплески й розуміють, що українська культура не є чимось другорядним чи «домашнім», а жива й важлива частина великої спільноти.

Своїми враженнями ділилися і самі учасники. Остап Філь розповідав, що його улюблений танець – гопак, бо він асоціюється з батьком, який також танцював в ансамблі «Аркан». Для нього фестиваль став ще й можливістю зустріти українців із півночі Польщі, поділитися традицією і відчути спільність, яка виходить далеко за межі одного міста чи регіону.

І, можливо, саме в цьому найбільше значення фестивалю в Ельблонзі. Не лише в танцях, концертах чи костюмах. А в тому, що вже 58 років він допомагає українцям у Польщі не загубити одне одного.

***

58-й Дитячий фестиваль української культури імені Мирона Сича в Ельблонзі реалізовано завдяки фінансовій підтримці Державного бюджету, самоврядування Вармінсько-Мазурського воєводства, Ельблонзького повіту та самоврядування міста Ельблонґ. ●

eprasa.pl aeac67d37a

Люблінські відзначення 100-х роковин смерті Симона Петлюри

Відбудуться вони 24 травня, напередодні 100-х роковин смерті голови Директорії УНР. Нагадаємо, що отаман Симон Петлюра загинув 25 травня 1926 року в Парижі від рук радянського агента.

У програмі люблінських заходів – панахида (15:00) на православному кладовищі в Любліні при вул. Липовій, де поховані солдати отамана Петлюри – воїни армії УНР.

Після пройде Вечір пам'яті Симона Петлюри у камерному залі Центру культури в Любліні (адреса: ul. Peowiaków 12). Початок – 16:00. Програма вечора передбачає лекції визначних науковців, присвячені постаті отамана, літературну програму у виконанні українських дітей і молоді Любліна, виступи офіційних гостей та концерт бандуристок.

Організатором люблінських відзначень є Українське товариство. Співорганізатором виступає Центр культури в Любліні.

Щорічна хода на пикулицький цвинтар

31 травня після літургії (о 9:00) в греко-католицькому соборі святого Івана Хрестителя в Перемишлі через місто пройде традиційна хода до Українського військового кладовища в Пикуличах, що зараз уже стали частиною Перемишля. Ходу супроводжуватиме військовий оркестр.

Після – на кладовищі, біля пам'ятника у вигляді хреста, заплановано урочисту панахиду та покладання делегаціями квітів до могил українських воїнів.

Нагадаємо: щороку з 1 листопада 1921-го аж до 1946-го з Перемишля до цвинтаря ходила релігійна процесія, і там відправляли панахиду за похованими військовими УГА та армії УНР. У 1947-му українців почали виселяти з їхніх домівок і земель у межах акції «Вісла».

У 1989 році цвинтар був відновлений. Водночас відроджено традицію спільного молебню та ходи до Пикуличів, до якої долучаються поляки та українці як з місцевої громади, так і приїжджі з інших місцевостей.

Заходи на пикулицькому цвинтарі відбуваються щороку, за більшого або меншого сприяння місцевої влади. 2016 року відбулася атака на учасників ходи, а нападники вигукували образливі гасла. У червні 2019 року суд визнав порушників винними й покарав їх обмеженням волі, штрафами та громадськими роботами.

Багато років організатором відзначень є греко-католицька архікатедральна парафія св. Івана Хрестителя в Перемишлі.

Авторська зустріч «Дике поле. Воєнна розповідь» у Варшаві

Зустріч навколо нового репортажу Ольги Соляр «Дике поле. Контрнаступ» відбудеться 29 травня (18:30) в Українському домі у Варшаві.

У своїй новій книзі, яка щойно вийшла друком, авторка описує історію про 2023 рік та участь у ній 128-ї окремої важкої механізованої бригади «Дике поле».

Докторка Ольга Соляр, етнологиня та волонтерка з Перемишля, співзасновниця фонду «Магія Карпат», зазначає, що це також історія про бригади територіальної оборони, які складалися з ідейних, безбашенних та сміливих добровольців, «з тих, хто міг взяти міномет 120-го калібру з музею техніки, полагодити його та зробити з нього 10 000 пострілів».

«У кожного з них, у кожного з нас була своя довоєнна історія. Монах був письменником, наш нинішній командир мінометної батареї, Артист, – барабанщиком, Тренер був тренером з більярда. Дівчата та хлопці мали свої бізнеси, ідеї та життєві проєкти до 24 лютого 2022 року...», – пише про своїх героїв волонтерка, яка їздить з допомогою українським військовим на передову ще з 2014 року.

Вона додає, що це теж історія більше про людей, ніж війну.

«Про втрату друзів, кохання, швидке, як куля, про кардіограму воєнного часу, яка діє як людина з важкою серцевою недостатністю: вона прискорюється, сповільнюється, зупиняється. І все це відбувалося в дикому полі, яке, зрештою, ніколи не було диким. У світі скіфських курганів, половецьких баб та шляхів міграції готів, сарматів, слов'ян та мандрів козаків», – зазначає Ольга Соляр на своїй фейсбук-сторінці, анонсуючи нову книгу «Дике поле. Контрнаступ».

Нагадаємо, що перша частина «Дике поле. Воєнна історія» вийшла минулого року, а у перекладі на українську мову книжка з'явиться у середині червня.

Автором обкладинок двох частин видання є представник української громади з Ольштина Андрій Філь.

Вхід на зустріч з Ольгою Соляр в Українському домі у Варшаві – безплатний, але потрібна попередня реєстрація. Посилання на реєстраційну форму знайдете на фейсбук-сторінці UkraińskiDom / Український Дім.

Вистава та мюзикл від українського хору у Вроцлаві

26 травня в рамах Української сцени в Інституті імені Єжи Ґротовського у Вроцлаві відбудеться вистава «Дорога до Вирію» Марії Лісовської.

Як читаємо в описі, «Дорога до Вирію» – це перформанс про неможливість повернення та необхідність руху. Про шлях, що триває навіть тоді, коли тіло зупиняється. Про перебування в підвішеному стані між світами – між Вирієм як пам'яттю та Вирієм як недосяжним спокоєм, між тим, що було втрачено, і тим, що можна лише уявити.

Вистава пройде українською, польською та англійською мовами. Її можна буде побачити 26 травня о 17:00 і 19:00 у театральній залі Лабораторії Інституту імені Єжи Ґротовського (адреса: ul. Rynek-Ratusz 27).

Двома днями пізніше, 28 травня, у цьому ж самому місці зіграють мюзикл «Пісні палаючих сердець». Під час вистави прозвучать пісні українською, польською, білоруською, англійською, а також литовською мовами, зокрема композиції, створені дорослими митцями та мисткинями команди «Kapusta Band».

«Kapusta Band» – це український дитячий хор, заснований у травні 2022 року. Його створюють діти з досвідом вимушеного переселення, родом із різних міст України, які приїхали до Вроцлава після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну. Репертуар хору складається переважно з українських і польських народних та сучасних пісень, а також творів інших народів світу й авторських композицій учасників та учасниць педагогічної команди.

Початок – 19:00.

eprasa.pl aeac67d37a

Інсталяція перед посольством росії, присвячена вбитим українським дітям

9 травня перед посольством росії у Варшаві встановили інсталяцію, присвячену українським дітям, убитим російською армією. Проєкт підготувала ініціатива «Євромайдан-Варшава».

Інсталяція має форму символічного цвинтаря – кілька десятків хрестів із фотографіями дітей та інформацією про їхній вік. Кожне фото представляє конкретну жертву війни.

«Ці фотографії, які ми тут бачимо, – не вигадані міфи й не абстрактні цифри, а реальні діти, які ще зовсім недавно жили в Україні та були вбиті російською армією. Сьогодні в Україні – десятки тисяч дітей, які постраждали від війни. росія не лише вбиває їх, а й викрадає та намагається позбавити їхньої ідентичності й майбутнього», – сказала лідерка «Євромайдан-Варшава» Наталя Панченко.

Як наголошують організатори, інсталяція має привернути увагу до масштабів злочинів, скоєних проти цивільного населення, та нагадати нам про долю наймолодших жертв війни.

За наявними даними, російська армія вбила понад 700 українських дітей, поранила близько 3 000, а понад 20 000 було викрадено з України та примусово депортовано на територію росії та дружніх до неї країн.

Фото надав «Євромайдан-Варшава»

У Лемборку вшанували пам'ять жертв виселення 1947 року, Чорнобиля та війни

Українська громада міста Лемборк 26 квітня, після служби божої та панахиди за жертвами акції «Вісла», Чорнобильської трагедії та війни в Україні, зібралася разом, щоб вшанувати пам'ять про ці трагічні події.

«Акція „Вісла"– це біль тисяч родин, які були насильно відірвані від своїх домівок, від рідної землі, від власного коріння. Це історія втрат, але й водночас приклад незламності духу, адже, попри все, люди зуміли зберегти свою віру, традиції та ідентичність», – читаємо на фейсбук-сторінці домівки у Лемборку.

У ході відзначень представниця місцевої громади Мирослава Ластівка поділилася спогадами про історію своєї родини під час виселення 1947 року із Сокальщини.

«Залишили найцінніше. Думали, що вернуться за рік. У хаті лишився молитовник, і на його останній сторінці були записані всі, хто вродився у цій хаті та що померли. Не вернулися вже до хати», – розповідала історію сім'ї та села Завишень дочка переселенців.

Під час події у Лемборку також згадувалося про Чорнобильську катастрофу, а загиблих внаслідок аварії на ЧАЕС вшанували хвилиною мовчання.

Як зазначають організатори, у цей день особливу атмосферу пам'яті створили діти й молодь з театрального гуртка «Світанок» та хору «Солокія».

«Через щире слово, пісню та емоцію вони передали біль, пам'ять і надію, яка живе в наших серцях», – наголошують організатори.

На завершення Галина Черниш виступила зі своїм віршем.

Відеозапис з відзначень у Лемборку можна подивитися на фейсбук-сторінці Домівка Лемборк – Domiwka Lębork.

Фото з фейсбук-сторінки Домівка Лемборк, автор Міхал Салата

Перший після ІІ Світової війни празник на День святого Юрія у Нових Садах

25 квітня у селі Нові Сади Підкарпатського воєводства (колись село мало назву Військо) відбувся празник у церкві під покровом святого Юрія.

Святкування розпочалися божественною літургією. Після, під хрестом біля церкви, священники освятили воду та відслужили панахиду поряд з пам'ятником «Борцям за волю України 1918-1920» та загиблим у 1945-1947 роках.

Серед присутніх священників були отець парох митрат Богдан Степан, отець Володимир Красуцький, отець Богдан Вовк та отець Володимир Альфавіцький.

Після богослужінь кількадесять учасників свята взяли участь у спільному пікніку.

Як зазначено на сайті apokryfruski.org, Військо (зараз – Нові Сади) до початку ІІ Світової війни нараховувало 920 жителів, з них – 900 українців, 5 україномовних римо-католиків і 10 євреїв.

Перша «повоєнна» літургія відбулася 15 серпня 1993 року, тобто через 45 років після виселення звідси місцевого українського населення. Відтоді там раз на рік відбувається спільна молитва та зустріч.

Цього року вперше від 1947-го празник відбувся на святого Юрія, під покровою якого діє місцева греко-католицька святиня.

До відновлення церкви, реставрації іконостаса та повернення до життя, хоч раз на рік, цього місця долучилася, зокрема, українська родина Блюй з Перемишля.

Фото Павла Лози

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl aeac67d37a

ПОДІЇ ТИЖНЯ

Підготувала **Валерія ГУРЖИЙ**

Обмін полоненими та повернення тіл захисників

Відбувся перший етап обміну полоненими «1000 на 1000», у рамах якого з російського полону повернули 205 українців. Серед них – військовослужбовці ЗСУ, бійці Нацгвардії України та Державної прикордонної служби.

Більшість з них перебували у полоні чотири роки та брали участь в обороні Маріуполя. Наймолодшому визволеному оборонцю виповнився 21 рік, а найстаршому – 62 роки. Також серед визволених є нацгвардієць, який потрапив у полон на ЧАЕС.

Загалом повернулися українці, що воювали на Донецькому, Луганському, Харківському, Херсонському, Запорізькому, Сумському та Київському напрямках. Їх відправили до медичних центрів проходити необхідні обстеження для подальшого лікування та реабілітації.

Окрім того, до України повернули 528 тіл загиблих, які, за твердженнями російської сторони, можуть належати українським військовим. Експерти вже почали роботу з ідентифікації репатрійованих тіл.

Фото з фейсбук-сторінки Володимира Зеленського

Справа «Династія» та арешт екскерівника Офісу президента Андрія Єрмака

Вищий антикорупційний суд України у четвер, 14 травня, відправив під варту на два місяці екскерівника Офісу президента України Андрія Єрмака з можливістю внесення застави у розмірі 140 мільйонів гривень.

Також запобіжні заходи обрали ще чотирьом підозрюваним у справі з відмивання 460 мільйонів гривень під час зведення елітного кооперативу «Династія» у Київській області. За версією слідства, підозрювані діяли під керівництвом ексвіцепрем'єр-міністра, ймовірно йдеться про Олексія Чернишова.

Як з'ясувало слідство, гроші на будівництво брали, використовуючи схему «відкатів» в «Енергоатомі». Нагадаємо: у листопаді 2025 року НАБУ розкрило деталі операції «Мідас» щодо корупції в «Енергоатомі». За 15 місяців детективи зібрали тисячі годин аудіозаписів і провели понад 70 обшуків у Києві й інших регіонах. Головним підозрюваним став бізнесмен та співвласник «Кварталу 95» Тимур Міндіч. Тоді ж звільнили міністра енергетики Германа Галущенка, його заступницю Світлану Гринчук та перезапустили наглядову раду «Енергоатому». Згодом Галущенка та інших фігурантів справи відправили під варту із можливістю внести заставу. Проти Тимура Міндіча ввели санкції, але він встиг виїхати з України.

За інформацією слідства, учасники схеми систематично отримували від контрагентів «Енергоатому» від 10% до 15% вартості контрактів. Контрагентам нав'язували так звані «відкати» за те, що вони не блокували платежі.

Загроза повторного наступу на Чернігівсько-Київському напрямку в Україні

Президент України Володимир Зеленський заявив, що росія має план наступу на південь та північ з території Білорусі на Чернігівсько-Київському напрямку або проти однієї з країн НАТО. Проаналізувавши дані, Зеленський доручив посилити оборону цієї ділянки.

Окрім того, президент України додав, що росія готує удари по «центрах ухвалення рішень». Зокрема, під час ракетно-дронової атаки росіяни планують вдарити по двох десятках будівель, де ухвалюють політичні рішення, та військових пунктах, зокрема, бункерах у центрі міста.

Україна вперше вдарила вглиб росії на відстань майже 1000 кілометрів

За тиждень Україна уразила ворожий літак-амфібію Бе-200, гвинтокрил Ка-27, корабель суховантажу з боєприпасами, зенітний ракетно-гарматний комплекс «Панцир-С1», зенітно-ракетний комплекс «Тор», комплекс зв'язку «Редут-2УС», дрони й багато іншого.

Також українська далекобійна зброя вдарила по російських нафтових об'єктах та кораблях на відстань майже 1000 кілометрів від лінії бойового зіткнення.

Масована атака по Україні

Протягом 13 та 14 травня росія здійснила одну із найбільш масштабних атак по Україні. Тоді росіяни запустили понад 1560 дронів і 56 ракет. Зокрема, ворог бив по Закарпатській, Волинській, Чернівецькій, Львівській, Тернопільській, Івано-Франківській областях та Києву.

У ніч на 14 травня під час обстрілу Києва ворожа ракета влучила у багатоповерховий будинок. Внаслідок удару загинуло 24 людини, серед них – дівчата 12 та 13 років. Ще 48 осіб зазнали поранень, зокрема, одномісячне немовля. 15 травня у Києві оголосили Днем жалоби.

Фото з фейсбук-сторінки Володимира Зеленського

eprasa.pl aeac67d37a

У США розблокували законопроєкт про допомогу Україні

У Палаті представників США петиція з вимогою примусово винести на голосування закон про безпекову допомогу Україні та нові санкції проти росії набрала необхідні 218 підписів. Законопроєкт має три розділи. Перший охоплює допомогу у відбудові країни та передбачає заснування посади спеціального координатора з питань відбудови. У другому – ідеться про фінансування у розмірі мільярд доларів і додаткові вісім мільярдів, що можуть бути надані через прямі позики. Третій розділ пропонує санкції та експортний контроль проти російських банків, нафтової й гірничодобувної промисловості та низки чиновників.

Проте у Палаті представників США вважають, що Конгрес навряд чи схвалить цю допомогу.

Новий Цивільний кодекс

Наприкінці квітня Верховна Рада України ухвалила в першому читанні законопроєкт 15150 з новою редакцією Цивільного кодексу. Документ розкритикували в суспільстві та назвали таким, що «дискримінує ЛГБТ-людей і суперечить Європейській конвенції з прав людини». Окрім того, законопроєкт отримав негативну оцінку від юридичної та правозахисної спільноти.

Зокрема, згідно із цим кодексом, під час розлучення суд на власний розсуд може дати подружжю час на «примирення», якщо це відповідає «доброзвичайності». Водночас у проєкті так і не визначили чітко, що таке «доброзвичайність».

Після ухвалення законопроєкту в багатьох містах України люди вийшли на мітинги із закликом не ухвалювати документ. Також на сайті президента України створили відповідну петицію, яка за 13 годин зібрала необхідну кількість голосів для її розгляду Володимиром Зеленським.

Авторка петиції закликала президента зняти з голосування новий Цивільний кодекс, а у разі його ухвалення накласти на нього вето.

Україна на «Євробаченні»

Представниця від України Leleka з піснею «Ridnym» посіла дев'яте місце у фіналі пісенного конкурсу «Євробачення». Вона загалом отримала 221 бал – 54 від професійного журі країн-учасниць та 167 балів від глядачів. Україна досі залишається однією з небагатьох країн, яка завжди проходить у фінал пісенного конкурсу. Цього року на «Євробаченні» вперше перемогла Болгарія з піснею «Bangaranga». Виконавиця Dara отримала загалом 516 балів.

Перемога Еліни Світоліної

Українська тенісистка Еліна Світоліна перемогла у турнірі серії WTA 1000 в Римі. Це престижний професійний тенісний турнір для жінок, який проводять щовесни. На ньому українка обіграла четверту в світовому рейтингу тенісистку Коко Ґофф із США. Після перемоги українська спортсменка підніметься на сьому сходинку світового рейтингу.

Україна та Угорщина проведуть переговори щодо нацменшин

Сторони в онлайн-форматі обговорюватимуть права угорської меншини Закарпаття. У зустрічі також візьмуть участь представники цієї громади. Угорська сторона сподівається, що переговори принесуть «відчутний прогрес для угорської спільноти Закарпаття».

Перемовини можуть бути пов'язані з позицією нового прем'єр-міністра Угорщини Петера Мадяра щодо розширення прав угорської громади, перш ніж він схвалить офіційний початок переговорів про вступ України до ЄС.

Новий тренер збірної України

Новим головним тренером збірної України з футболу став італієць Андреа Мальдера. Він буде першим іноземним тренером, який очолить українську збірну.

Мальдера підписав контракт на два роки із можливістю продовження. Також у 2016 році він входив до тренерського штабу збірної України під керівництвом Андрія Шевченка. Вони разом готували українську збірну до Євро-2020.

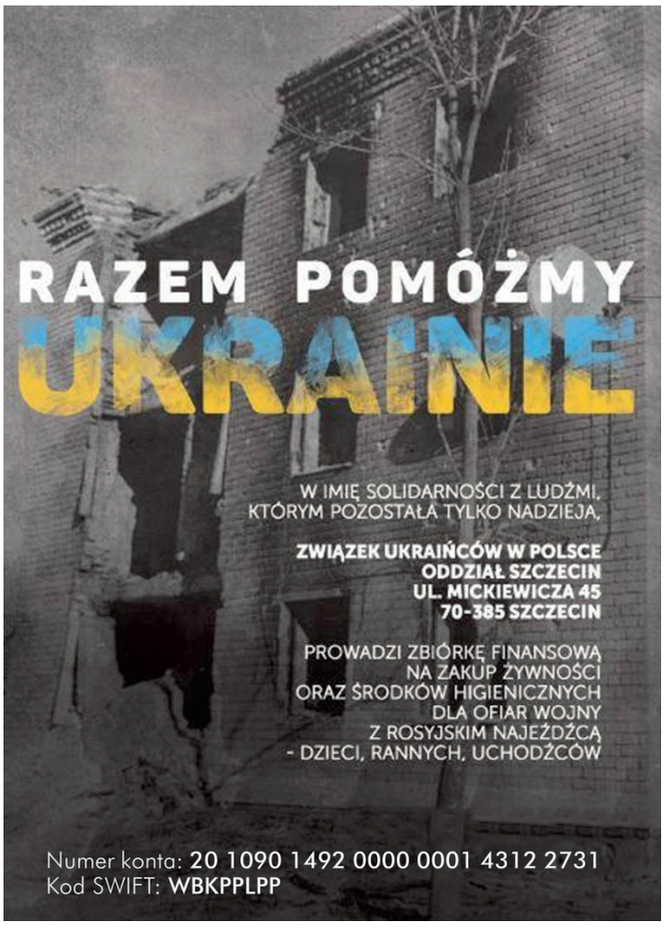
Раніше головним тренером української збірної був Сергій Ребров, який залишив посаду 22 квітня 2026 року.

Україна створила свою першу керовану авіабомбу

Бомба вже пройшла всі випробування та готова до бойового застосування. Вона має 250-кілограмову бойову частину та може ефективно уражати укріплення, командні пункти та інші цілі ворога на відстані десятків кілометрів.

Ця керована авіабомба не є копією західних або радянських зразків, вона розроблена українськими інженерами з урахуванням реалій сучасної війни, додав міністр оборони України Михайло Федоров.

Її розробка тривала 17 місяців, а зараз Міністерство оборони вже закупило першу експериментальну партію.

eprasa.pl aeac67d37a

Григорій СПОДАРИК
Фото з фейсбук-сторінки Centrum Mieroszewskiego

Конгрес, який відкриває новий розділ діалогу

В Баранові-Сандомирському з 6 по 8 травня відбувся Польсько-український історичний конгрес, який зібрав видатних істориків і дослідників у інших галузях, представників інституцій, пов'язаних з історією обох народів. Подія стала платформою для обміну знаннями та роздумами щодо ключових питань, що стосуються польсько-українських відносин та спільної історії.

Програма конгресу охоплювала широкий спектр тем, починаючи з питань термінології, яка часто викликає непорозуміння в історичному діалозі, та завершуючи аналізом функціонування понять і методологічних основ їхнього застосування. Детально обговорювали історичні місця пам'яті та їх значення для формування спільної національної ідентичності у часи XI-XIV століть, з особливим наголосом, зокрема, на ролі церкви. Конгрес зосередився й на періоді Великого князівства Литовського і Речі Посполитої, аналізуючи процеси формування релігійної ідентичності та моделі й виклики, пов'язані з Гетьманатом. Серед порушених питань були також взаємні впливи та суперечності проєктів націй у XIX столітті, що мали суттєве значення для формування національної свідомості та соціальних відносин. Важливою частиною форуму стала дискусія щодо конфліктів і співпраці між Польщею й Україною у період від 1917 до 1939 року. Обговорювали політику щодо українських меншин і дії совєтів проти української нації, аналізуючи вплив цих діянь на відносини між двома народами. Не обійшлося й без роздумів над методологією досліджень та інтерпретацією історичних конфліктів, зокрема оцінкою жертв тоталітаризму та перебігом історичних подій. У ході конгресу було представлено прогрес щодо ексгумаційних робіт та висловлено думки про застосування правової й міжнародної оцінки для історичних наративів у країнах Центрально-Східної Європи. У завершальній частині форуму особливу увагу було приділено польсько-українському діалогу після 1991 року з метою поглиблення співпраці та взаєморозуміння на історичному й освітньому рівнях. У рамах сесій було обговорено, як підвищити вплив підручників та оцінити цей результат.

Конгрес має підстави стати одним із найважливіших інтелектуальних майданчиків польсько-українського діалогу останніх років. Його організаторами виступили Центр Мєрошевського та Український інститут національної пам'яті. За їхнім задумом, форум мав не лише обговорити складні сторінки минулого, а й започаткувати нову культуру розмови про історію – чесну, відповідальну і спрямовану в майбутнє. Відкриваючи конгрес, директор Центру Мєрошевського Ернест Вичешкевич наголосив: поляків і українців поєднує не лише географія, а й спільний історичний досвід, як боротьба за свободу, життя у тіні імперій та постійна необхідність захищати власну державність.

Він підкреслив, що діалог між двома народами не повинен зводитися до спроби створити «однакове бачення історії». Навпаки – важливо навчитися говорити про відмінності, спираючись на факти, знання та взаємну повагу. Особливу увагу Ернест Вичешкевич звернув на значення мови у дискусії про історію. За його словами, близькість польської та української мов інколи створює ілюзію повного порозуміння, хоча насправді різні історичні поняття можуть мати різний зміст і емоційне навантаження.

«Ми повинні почати з понять, з того, як визначаємо історичні події та процеси. Лише тоді можемо по-справжньому зрозуміти одне одного», – наголосив він. У цьому своєрідний програмний маніфест конгресу: не уникати складних тем, не шукати «найнижчого спільного знаменника», але вести розмову так, щоб вона не послаблювала обидва народи, а зміцнювала їх перед викликами сучасності.

Про відповідальність перед майбутніми поколіннями говорив у своєму виступі голова Українського інституту національної пам'яті Олександр Алфьоров. Він звернувся до слів Тараса Шевченка з поеми «І мертвим, і живим, і ненародженим», наголосивши, що історія – це не лише пам'ять про предків чи відповідальність сучасників, а й турбота про тих, хто прийде після нас. Олександр Алфьоров підкреслив: одного конгресу недостатньо, проте саме такі

eprasa.pl aeac67d37a

Олександр Алфьоров

зустрічі стають початком великої й необхідної роботи. Він нагадав про багаторічне листування Юліуша Мєрошевського та Єжи Ґедройця, яке стало основою польсько-українського порозуміння у XX столітті. «Ми два давні народи й два давні сусіди. Нам понад тисячу років. І нам є про що говорити», – зазначив очільник УІНП. Символічно прозвучали й слова про те, що замок у Баранові-Сандомирському колись був форпостом біля Вісли, а сьогодні знову стає місцем розмови про безпеку та спільну загрозу. Історичні паралелі з 1920 роком, коли польське військо та армія УНР разом стримували російський наступ, неодноразово звучали під час конгресу.

Державний секретар польського Міністерства культури й національної спадщини Марек Кравчик у своєму виступі наголосив, що історичний діалог – не просто дискусія про факти. Це розмова про цінності та відповідальність. Він застеріг від спрощення історії та використання її як інструмента політичної боротьби. За словами держслужбовця, підпорядкування історичних фактів готовим політичним тезам лише поглиблює напруження та грає на користь тим силам, які прагнуть посварити Польщу та Україну.

«Природним станом речей повинна бути близька взаємодія двох незалежних держав, сусідів, об'єднаних культурою, історією та географією», – підкреслив він. Політик також звернув увагу на те, що спільна історія Польщі та України містить не лише конфлікти, а й численні приклади співпраці, солідарності та добросусідства, які часто залишаються у тіні драматичних подій.

Надзвичайно емоційним став виступ заступника міністра закордонних справ України Олександра Міщенка. Він прямо пов'язав історичний діалог із сучасною війною та необхідністю спільного протистояння російській агресії. Олександр Міщенко нагадав про союз Польщі та Української Народної Республіки у 1920 році, коли спільними зусиллями вдалося зупинити більшовицький наступ на Європу. Сьогодні, наголосив дипломат, Україна знову стримує ту саму загрозу – цього разу за підтримки Польщі та міжнародної спільноти. Особливо важливо прозвучали його слова про ексгумації та вшанування жертв складних історичних подій. Він зазначив, що українська сторона відкрита до співпраці у цьому питанні, а спільна робоча група вже проводить конкретну роботу. «Якщо ми не будемо шукати спільних поглядів і ворог нас роз'єднає, не буде кому захищати нашу історичну спадщину», – сказав він.

Про особливу місію істориків говорив й голова Комісії закордонних справ польського Сейму Павел Коваль. За його словами, відповідальність науковців полягає не лише у вивченні минулого, але й у створенні простору для взаєморозуміння між народами. Він наголосив, що головним завданням дослідників є повернення до архівів, робота з джерелами, порівняння досліджень та спільний пошук правди. І лише після цього – інтерпретації та суспільне осмислення історії. Павел Коваль також висловив переконання, що конгрес не повинен бути одноразовою подією. На його думку, польським та українським історикам необхідно створити тривалу програму співпраці, що передбачає наукові публікації, дослідницькі проєкти та регулярні зустрічі.

Упродовж трьох днів учасники конгресу обговорювали питання історичної пам'яті, складних моментів польсько-українських відносин, політики пам'яті та ролі історії в сучасному суспільстві. Але, попри різні погляди та оцінки, головним результатом форуму стало саме прагнення продовжувати розмову.

Адже сьогодні, коли Україна переживає війну, а Європа знову змушена думати про безпеку, історія перестає бути лише академічною дисципліною. Вона стає частиною великої суспільної відповідальності за пам'ять, взаєморозуміння і майбутнє. Польсько-український конгрес істориків у Баранові-Сандомирському показав: навіть найскладніші теми можна обговорювати без взаємних звинувачень, якщо основою діалогу залишаються повага, чесність і готовність слухати одне одного. І, можливо, саме в цьому полягає його найважливіший підсумок.

Про предметні дискусії навколо вибраних тем конгресу ми розповімо в окремій статті. ●

eprasa.pl aeac67d37a

ГРОМАДА

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

Іспити на атестат зрілості 2026

З кінцем травня у Польщі завершується матура (іспит на атестат зрілості). 21 травня відбувся письмовий іспит з мови національних меншин, зокрема в ліцеях у Білому Борі, Ґурові-Ілавецькому й Перемишлі. Але не всі випускники складали українську як меншинну. Троє матуристів у Польщі обрало екзамен з лемківської мови.

Цьогорічний тритижневий період матури розпочався 4 травня іспитом з польської мови. Окрім цього, учні складали математику та іноземну мову. До того ж кожен обов'язково мав написати щонайменше один іспит розширеного рівня.

– Багато моїх однокласників складало іспит з іноземних мов на розширеному рівні. Були також ті, що писали математику та біологію. Я сама обрала історію, – розповідає Вероніка Кіх, цьогорічна випускниця перемиської «шашкевичівки», яка була ученицею цієї школи ще від «зерувки».

Цього року українська школа Перемишля має 15 матуристів.

– Після перших трьох іспитів, коли ми перевірили відповіді онлайн, усі в класі були цілком задоволені, – каже Вероніка, яка розглядає можливість навчання у сфері психології.

Що стосується VI Загальноосвітнього ліцею в Лігниці, то тут екзамени пише 17 випускників. Як повідомили в шкільному секретаріаті, на розширеному рівні зараз найпопулярнішим предметом була російська мова, а також англійська.

Вісім осіб складали іспит з російської, а четверо – з української як іноземної (сучасної) мови.

Письмовий екзамен з української мови як мови меншини (на основному рівні) у лігницькій середній школі, яка вважається найстарішим українським закладом у Польщі, не писав жоден випускник.

Своєю чергою цей предмет у середній школі в Ґурові-Ілавецькому цьогоріч складали всі 30 випускників.

– Навіть один учень писав українську мову на розширеному рівні, – вказує заступниця директорки Олександра Латанишин.

Іспит з мови національної меншини є обов'язковим у Ґурові, адже навчальний заклад має статус школи з «українською мовою навчання».

– Якщо говорити про іспити на атестат зрілості розширеного рівня, то іноземні мови були найпопулярнішим вибором серед наших учнів. Молодь також часто обирала, я б навіть сказала – найчастіше, географію, – додає заступниця директорки школи, зазначаючи. – Загалом наші матуристи були задоволені після перших іспитів. Звичайно, більш амбітні учні хотіли написати краще, бо ставлять собі високу планку. Так відбувається щороку, але найголовніше, що вони завжди задоволені кінцевим результатом.

Випускники школи імені Тараса Шевченка в Білому Борі також задоволені. Їх цього року – 19.

– Вони були такі щасливі після перших іспитів, навіть ейфорійні. Боюся, що учні, можливо, занадто вдоволені, – усміхається директорка білобірської школи Дорота Стефанська-Джевєцька, яка підкреслює, що четвертий клас ліцею у Білому Борі цього року справді був сильним.

Матуристи робили ставку на точні предмети. 12 із 19 учнів писали розширений іспит з математики. Семеро також складали іспит з інформатики. Обирали й російську мову, багато учнів складало розширений екзамен з української.

– Зрозуміло, що учні з України користуються можливістю складати українську мову як сучасну. І це стосується не лише учнів наших шкіл, – каже директорка, додаючи, що через додаткову кількість осіб, які зареєструвалися на іспит, школа мала більше роботи. Довелося залучати ще одного екзаменатора, який приїхав з Варшави.

– Ми були єдиною в регіоні комісією, де можна було скласти усний іспит з української мови як іноземної. Тож до нас на цей іспит приїхали випускники шкіл Щеціна, Познані, Зеленої Гори та Лодзі, – перераховує директорка. Саме тому екзамен у Білому Борі розтягнувся на два дні.

– Вчасно не було підготовлено екзаменаційного персоналу, і коли настав час складати іспит, виявилося, що немає екзаменатора. У нас іспити тягнулися до вечора. Це було величезне випробування для школи. Добре, що вже все закінчилося, – згадує Дорота Стефанська-Джевєцька.

Цьогоріч в Білому Борі двоє учнів складали іспит з української як мови меншини.

Варто зазначити, що в усій Польщі три особи обрали екзамен з лемківської мови, хоча заявників було більше. Нагадаємо, що торік лише один учень середньої школи складав цей іспит.

Одним із тих, хто вибрав лемківську мову цього року, став випускник «шашкевичівки» Любомир Гойсак.

– Перед іспитом з лемківської я мав опанувати кілька творів для читання. Під час іспиту мені також дозволили користуватися словником. Бо, навіть якщо я знаю мову з дому, кожен регіон Лемківщини має свої мовні особливості, – зазначає Любомир Гойсак з Ґорлиць, який складав розширений іспит з математики, географії та англійської мови. – Я сам готувався до матури, але ми також переглянули багато матеріалу з нашими вчителями перед іспитами.

Любомир також закінчує середню музичну школу в Перемишлі. Тому, коли справа доходить до вибору напряму навчання, є багато варіантів.

– Я ще не знаю, які саме спеціальності обрати. Думав про архітектуру, але не виключаю оперного співу, оскільки співаю і співав у різних хорах, – додає цьогорічний випускник середньої школи з Перемишля. Його останній випускний іспит відбудеться 27 травня. Це буде усний іспит з української мови.

Але перш ніж матуристи дізнаються остаточні оцінки, доведеться трохи почекати, адже результати буде оголошено 8 липня. Особи, які не складуть якийсь з предметів, зможуть перездати його в серпні. ●

eprasa.pl aeac67d37a

Григорій СПОДАРИК
Фото з фейсбук-сторінки школи

День відкритих дверей в ґурово-ілавецькій школі

У Комплексі шкіл з українською мовою навчання в Ґурові-Ілавецькому відбувся День відкритих дверей, який зібрав учнів, батьків та гостей з різних міст Польщі й України. Для одних це була перша нагода побачити школу зблизька, для інших – можливість переконатися, що саме тут вони хочуть продовжити навчання.

Організатори підготували насичену програму: екскурсії шкільною будівлею, презентації напрямів навчання, інтеграційні заняття та численні розваги – від сферичного кіно до поїздок на квадроциклі й спеціальних профілактичних показів із використанням «алкоголів» та «наркоголів». Важливою частиною події став шкільний день профілактики здорового способу життя та підвищення обізнаності молоді щодо небезпеки психоактивних речовин.

Про атмосферу школи найбільше говорили самі учні. У їхніх розповідях звучали ті самі слова: безпека, доброзичливість, підтримка й можливість розвивати свої таланти. Хтось приїхав сюди через війну, хтось шукає місце для подальшого навчання, а хтось уже кілька років називає цю школу своїм другим домом.

Школярі наголошували, що тут легко знайти друзів, немає булінгу, а вчителі ставляться до дітей із розумінням. Багато хто підкреслював і величезну кількість позакласних занять – від спорту й театру до танців, фотографії та шкільного телебачення. Для молоді – це не лише школа, а простір, у якому можна відкривати себе й думати про майбутнє без страху.

Особливо помітно, що школа в Ґурові-Ілавецькому сьогодні приваблює не тільки українську меншину, для якої її колись було створено, але й громадян України, котрі після початку війни шукають стабільності, безпеки та якісної освіти. Серед гостей були діти зі Львова, Кривого Рогу, Варшави, Бартошиць чи Кракова. Для багатьох родин школа стає місцем, де можна зберігати українську мову й культуру, одночасно отримуючи сучасну європейську освіту.

Тепло про навчальний заклад говорили й батьки. Пан Гарасим зі Львова, який розглядає школу як можливе місце навчання своєї дитини, підсумував враження словами: «Я хочу свого сина направити в Ґурово, щоб він міг далі розвиватися, щоб знайшов себе, відкрив свої внутрішні таланти».

Гордістю школи залишається ансамбль «Думка», який уже давно став її творчою візитівкою. Колектив виступає не лише в Польщі, а й на міжнародних фестивалях у Європі, здобуваючи престижні нагороди. Керівниця колективу Марина Рудишина підкреслила силу духу, яку вдалося створити серед його учасників: «Та дружна і родинна атмосфера, яку вдалося побудувати останнім часом, дуже багато допомагають». Водночас вона звернула увагу, що саме взаємна підтримка між учнями дозволяє ансамблю зберігати високий рівень, попри постійну зміну складу.

Директорка школи Марія Ольга Сич наголосила, що їхні учні мають надзвичайно широкі можливості для розвитку: «Можуть танцювати, співати, брати участь у театральному гуртку чи в шкільному телебаченні, радіо, фотогуртку чи в спортивних заняттях». Вона також зауважила, що школа живе майже цілий день – особливо для тих дітей, які мешкають у гуртожитку. Тут після уроків не закінчується життя, а навпаки – починається ще одна важлива частина розвитку молодої людини.

Чергова нагода відвідати школу трапиться вже незабаром. Тут відбудеться перший в історії День патрона школи, присвячений Мирону Сичу, ім'я якого заклад отримав рік тому. Святкування мають відбутися у червні й передбачають поїздку делегації до Ольштина, богослужіння в Ґурові-Ілавецькому, урочистості та спогади про багаторічного директора і громадського та політичного діяча. Особливого значення події додає звістка про те, що Світовий конгрес українців вирішив посмертно нагородити Мирона Сича найвищою відзнакою організації – медаллю святого Володимира Великого. ●

eprasa.pl aeac67d37a

Людмила ЛАБОВИЧ
Фото авторки статті

«З підляської криниці» – конкурс, який об'єднує

Це найважливіша презентація виконавців українського репертуару в Підляському воєводстві. 9 травня в Більську-Підляському відбувся Конкурс української пісні «З підляської криниці». Узяло в ньому участь понад 80 артистів не тільки з Підляшшя.

Традиційно Більський будинок культури став місцем, де майже сім годин звучала українська пісня. Уже 22-й раз проходили там прослуховування конкурсу «З підляської криниці». На сцені виступали солісти, дуети, тріо, квартети та ансамблі – діти, молодь і дорослі. Співали виконавці, пов'язані з українським, білоруським та польським середовищами, були й воєнні мігранти з України. Учасники прибули з різних куточків Підляського, а також Мазовецького воєводств.

Кожен, хто того дня слухав виступи конкурсантів, без проблем міг помітити різноманіття жанрів та репертуару. Зі сцени звучав традиційний фольклор з Підляшшя, співаний говірками, були загальновідомі українські твори, естрадні, авторські та сучасні пісні. Забракло лише фолк-рокового звучання.

«Конкурс „З підляської криниці" – це один з найбільших заходів у Підляському воєводстві, у якому беруть участь виконавці української музики – як традиційної, так і естрадної – в різних аранжуваннях та виконаннях», – зазначив організатор Лука Бадовець, заступник голови Союзу українців Підляшшя.

Кожного року подія має велику популярність серед виконавців з Підляшшя, тому не дивує й те, що протягом багатьох років його учасниками є білоруські колективи. Переважно співають особи із сіл, у яких населення користується українськими говірками. Отже, й зустрічі з такими людьми – це нерідко нагода, щоб почути їхні рефлексії на тему мови.

«Виступаю із зесполом „Васільочкі", вже то другі раз, як ми берем удіел в українському конкурсові. А так то ми хор білоруські. У мене мова буольш подобна до українського, але я піесні білоруські буольш люблю», – говорила Аліна Мінкевич з хору «Васільочкі» з Більська-Підляського.

Те, що конкурс вже давно вийшов поза рамки українського середовища, помітила й членкиня журі Олександра Іванюк: «Виступають українські ансамблі з Підляшшя, але є й багато білоруських колективів, які з нами інтегруються. Вони вчаться українських пісень і приїжджають до нас на конкурс. Це дуже добре».

Цікаво, що білоруські виконавці часто готують на «Криницю» місцевий репертуар та виконують його «по-своїому», тобто українськими говірками. Буває, однак, що учасники шукають пісень в інтернеті, бо ж кожен хоче вибрати твір новий, маловідомий, нерідко такий, що бере за серце. Так, як співачка Аля Каменська, яка виступила в дуеті зі своєю мамою, 84-літньою Любою Гаврилюк. Слід згадати, що обидві жінки – це визнані співачки білоруського середовища.

«Треба співаті, як Буог голос дав. Я люблю співаті, то де мене клічут, там я іду. Мніе здається, своє треба пудтриматі. І я думаю, што тому льокш житі, котори співає», – зізнається пані Люба.

Конкурс, без сумніву, об'єднує різних виконавців. Якби не ця ініціатива Союзу українців Підляшшя, то багато з артистів не мало б нагоди виступати на українських концертах. Однак завдяки змаганням зав'язуються знайомства, та згодом неукраїнські колективи стають учасниками відомих українських заходів у регіоні, як «На Івана, на Купала» чи Фестиваль української культури на Підляшші «Підляська осінь».

Декілька гуртів та солістів приїхало на конкурс з Гайнівки.

«Четверти раз виступаєм. Раньше не приїжджалі, а тепер дозналісь, што є такій конкурс і виступаєм. Союз українцюв запрашає нас на „Колядкі", співаєм тоже на концертах у Гайновці, як є українська „Осень"», – пояснює керівниця хору «Ехо пущі» з Гайнівки Леоніда Орабчук.

Уже місяць диригенткою цього хору є українка Ніна Ігнатович, яка багато років живе на Підляшші. Можливо, завдяки тому визнаний виконавець з Гайнівки матиме у своєму репертуарі більше українських пісень.

Один із багатьох білоруських колективів на конкурсі – «Каласкі» з Білостока

Дуже гарно виступив, зайнявши II місце, хор «Ехо пущі» з Гайнівки

eprasa.pl aeac67d37a

Уперше на «Криниці» виступив хор пенсіонерів «Завжди молоді» з Гайнівки

Уперше в українському конкурсі взяв участь інший гайнівський хор – «Завжди молоді» («Zawsze młodzi»), що діє при Університеті третього віку. На сцені з'явилася рекордна кількість з 35 співаків. Керівником хору є Гелена Сапєшко, відома в Гайнівці колишня стоматолог, яка з нагоди виступу поділилася своїми роздумами на тему мови: «Я вже 30 літ не говорила по-своєму, бо не маю з кім говорити. Я походжу з вйоскі, де буольш пуд українськє говорим. Коло Кліщель – то чисто по-українську, а Біловіежа і Наревка – то по-білоруську».

Диригенткою хору є Світлана Малеса, яка виступила й соло, завоювавши одразу перше місце у категорії сучасної пісні.

На жаль, щораз рідше в конкурсі виступають носії колишнього традиційного підляського фольклору. Адже співачки старшого покоління вже постарішали або й пішли із життя, своєю чергою молодші пам'ятають радше ліричні, аніж давніші обрядові пісні. Проте до Більська-Підляського приїхало декілька солісток, які виконали місцевий народний репертуар. Однією з них була Антоніна Грушевська із села Заболоття біля Нурця-Станції.

«Мушу співаті, бо тим живу. Хочеться поспіваті. Вже здається не буду, алє їежджу і буду – покуоль дам ради», – говорить 72-літня солістка колективу «Веселка» («Tęcza») з Нурця-Станції.

Співаків оцінювало журі, у складі якого були фахівці співу, що приїхали з Рівного: Юрій Ковальчук, Алла Ковальчук та Лідія Молодцова. До журі долучилася й підляська співачка Олександра Іванюк.

Юрій Ковальчук кілька років не приїжджав на Підляшшя, проте до російського варварського нападу він постійно був членом журі різних конкурсів, зокрема й «З підляської криниці». Після змушеної перерви тепер знову – як голова журі – міг послухати виступи.

«Тішить мене те, що багато колективів, які я раніше чув, підняли свою професійну майстерність. Старіші люди попрацювали над одягом, вибором матеріалу, звернули увагу на місцевий фольклор, на говірку. Одним словом, я дуже задоволений цьогорічним рівнем учасників конкурсу», – ділився після виступів своїми враженнями Юрій.

Конкурсні прослуховування цього року не викликали особливо великого інтересу серед публіки, можливо, тому, що проходили в суботу, а не в неділю. Глядачі весь час змінювалися – одні приходили, інші йшли, бо ж сім годин, що тривали змагання, – це доволі довго навіть для справжніх любителів української пісні. Проте буде ще нагода послухати найкращих, бо переможці конкурсу «З підляської криниці» виступлять на гала-концерті 24 травня в Більському будинку культури. Деякі лауреати візьмуть також участь в українському фестивалі «На Івана, на Купала», який цього року пройде 18 липня, традиційно на водосховищі Бахмати біля Дубичів-Церковних. ●

Перше місце заслужено отримав колектив «Гілочка» з Черемхи

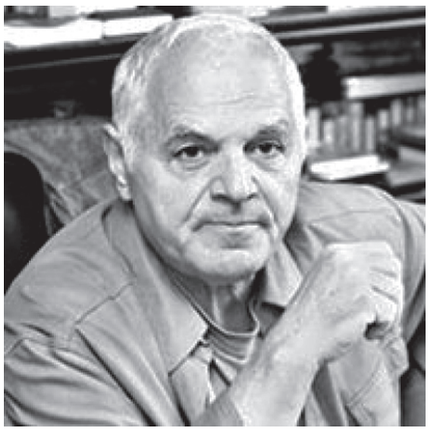
«Козацька родина» – це частина колективу «Калина» з Білостока, який веде воєнна мігрантка Інна Добровольська

eprasa.pl aeac67d37a

Олександр ЛЮБЧИЧ

Невловимий син свого часу

Юрій Іллєнко висловив думку, яка мені подобається: «Найзмістовніше життя у світі, найвеличніша тема світу, найбільший епос світу містить лише шість слів – світ ловив мене, але не впіймав». І краще не скажеш, бо тут – і його ставлення до ідей Григорія Сковороди, для якого речення із шести слів стало підсумком всього життя, і власне сприйняття людства, світу й часу, в якому довелося жити.

Юрій Іллєнко
Фото з: ukurier.gov.ua/uk/articles/molitva-yuriya-illyenka-nova-versiya/

Поява на світ і перші успіхи в житті

Юрій Іллєнко народився 9 травня 1936 року в Черкасах, в родині місцевого інженера Герасима Савелійовича і його дружини Марії Тарасівни, які мали перед війною вже трьох синів. В 1941 році батька забрали на фронт, а мати із дітьми відправилась в евакуацію – до Сибіру. Там жили в селі Філіппове Ординського району (на річці Об). Було нелегко: від виснаження помер один із хлопчиків, але Юра і старший за нього Вадим (1932 року народження) вижили. Після визволення України, в 1944 році, знову повернулися до Черкас. Проте жили там недовго. У 1946-му демобілізований батько завербувався на шкідливе підприємство з виробництва скловати – «Ізопріт» у Москві, маючи єдину мету – дати дітям «добру освіту». В 1947 році у подружжя народився ще один син – Михайло. Жили на околиці міста, в бараках. Там Юра Іллєнко зіткнувся з першою жорстокістю людського світу: місцеві діти насміхалися над ним і принижували за «гекання» у вимові, яке видавало не москвича, а одного разу навіть побили. Тоді хлопчик показав усім, що він – «козацького роду». Приніс до школи цеглину, загорнуту в газету «Правда» і відплатив своїм кривдникам. Ті прозвали його «Мазепою», але більше не чіпали. Ось так, дивним чином, пов'язав він себе з героєм, про якого створить один із кіношедеврів. Взагалі ж, всупереч всім труднощам, Іллєнкові щастило, і не випадково – він вперто працював на свою долю. Після школи мріяв вступити на архітектурний факультет університету, однак завалив екзамени. Натомість в 19 років став студентом Всесоюзного державного інституту кінематографії (ВДІК), який в СРСР вважався надзвичайно престижним. Його закінчили й брати Юрія. Отже, батько, вибравши «Московію», не прогадав. Сам Юрій, закінчивши ВДІК, як дипломну роботу зняв на Ялтинській кіностудії фільм-мелодраму режисера Якова Сегеля «Прощавайте, голуби!». І знову удача: фільм, створений в піднесено-радісному настрої «відлиги» в СРСР, завоював престижні нагороди на міжнародних кінофестивалях, зокрема за операторську роботу – в Локарно та Празі. З цієї стрічки і почався шлях Юрія Іллєнка у світ великого кіно.

Народження світових шедеврів: радість і розчарування

В 1960-1963 роках Юрій Іллєнко працює на Ялтинській кіностудії, бере участь у створенні двох фільмів: як актор – у «Вулиці Ньютона, будинок 1» і як оператор – у «Десь є син». Тим часом Іллєнка розшукає режисер Сергій Параджанов, який пропонує створити кінострічку до 100-річного ювілею Михайла Коцюбинського – «Тіні забутих предків». Режисер погоджується і, як згадувала його перша дружина Лариса Кадочникова, вони отримали невелику квартиру в столиці України, «були щасливі» й «полетіли в Карпати». Там, серед чарівної природи та місцевих жителів з їхнім самобутнім життям, звичаями, музикою й танцями, народився один із найкращих фільмів світового кіно. Але ж якої ціною! «На знімальному майданчику стрілися, – за словами кінокритика Ігоря Грабовича, – двоє самобутніх художників з різним баченням матеріалу», що вилилося в постійні протистояння й суперечки між Іллєнком і Параджановим. Але обидва розуміли, що створюють фільм, який може стати шедевром. Тож, завдяки цьому, а також таланту акторів, перш за все Івана Миколайчука і Лариси Кадочникової, композитора Мирослава Скорика і художника Георгія Якутовича були «закладені основи нової кінотечії – українського поетичного кіно». Сам Іллєнко відчув, як він багато втратив, відірвавшись від України, й почав своє «роз'яничарювання» – повернення до рідної мови та культури. Разом із тим він був генієм своєї справи, який, за влучним висловом Івана Драча, «володів камерою, як воїн Чингісхана своїм конем». Отже, режисер зняв фільм іще небачений в історії кіно, наповнений музикою, звуками природи, стрімкий і яскравий. Кінокартина «Тіні забутих предків» (1964) отримала більше сотні нагород на міжнародних кінофестивалях, пробудивши волелюбний дух і почуття гордості українців за свою гарну й чарівну країну. Надихнула вона і самого Юрія Іллєнка на створення власних фільмів.

Перший із трьох його шедеврів – «Криниця для спраглих» (1965) – був знятий в чорно-білому форматі в пустельній місцевості покинутого села на Черкащині. В ньому відтворено трагічну долю сивого діда Левка, забутого своїми рідними. Режисер порушує теми, важливі для цілого світу – самотності людини, вимирання села, відчуження дітей від батьків, правдивого відображення дійсності. Фільм сюрреалістичного напряму, в ньому майже немає розмов, а лише звуки – скрип дерева, шерхіт листя, брязкіт відра, далекі дитячі голоси з минулого… Похмурий, але не безнадійний кінець: дід чистить криницю серед пустелі забуття, садить коло неї яблуню із плодами – символ життя і безсмертя. «Це була моя персональна коліївщина, мій бунт, – написав пізніше Іллєнко. – У тих, хто мій фільм побачив і пережив у 1965 році (й повірив у нього), дах таки поїхав». Але партійне

eprasa.pl aeac67d37a

керівництво, яке жило на переможних репортажах про побудову «світлого майбутнього», угледіло в роботі режисера велику загрозу. Тож фільм було заборонено і покладено «на полицю» на 22 роки (до 1987-го). Всі копії стрічки знищили, тому, коли в 1996 році відзначали 60-ліття Іллєнка, то відшукали україномовний варіант фільму аж… в Австралії. Як тут не скажеш загальновідоме, що шедеври, як у рукописах, так і плівках, «не горять»!

Невдача із першим творінням не зупинила режисера: він був ще сповненим сил і енергії. В 1968 році зняв фільм за творами Миколи Гоголя і українських казок «Вечір на Івана Купала». У цій стрічці теж підняті споконвічні теми – боротьба добра і зла, погоня за багатством, втрата людяності й прагнення віднайти втрачене. З'являється і «нечиста сила», пов'язана зі злом. У фільмі відтворена алегорична історія України із татарськими набігами та козацтвом, царицею Катериною у вигляді карлиці й «потьомкінськими селищами», створеними їй на втіху. Наприкінці головна героїня відрубує мотузку, якою тягнула човен, що уособлює людські гріхи, і повертається її чоловік – живий та неушкоджений. Цей фільм – вже кольоровий; зміна темних і яскравих фарб, наявність селянських хат із церквою, вітряків, скупчень людей, лелеки на дахах із колесом нагадали мені чомусь картини нідерландських художників Брейгелів. А візуальні рішення та монтаж стали передвісником кліпової естетики в кіно. Але фільм не випустили за межі України, хоча дирекція Венеційського кінофестивалю і зверталась із проханням надіслати його, обіцяючи премію «Золотий лев». Не вдалося показати і в Празі через окупацію її радянськими військами. Сам фільм відправили «на полицю» на 18 років. Наступний кінотвір Іллєнка був знятий в 1970 році й називався «Білий птах із чорною ознакою». Автори сценарію – сам режисер і актор Іван Миколайчук, родом із Буковини. Саме там відбуваються дії фільму, що описують трагічну долю родини Дзвонарів. Боротьба за владу, війна й особисті колізії розділили чотирьох братів – двоє з них гинуть, один зникає із села і лише останній стає лікарем і працює вже за радянської влади. Унікальність «Білого птаха» в тому, що Іллєнко вперше наважився показати «ворога», бійця УПА Ореста (зіграв Богдан Ступка), так, що він викликає симпатію у глядачів: його передсмертний танок сповнений справжньої гідності й людської краси. Налякані партійні чиновники визнали фільм «найбільш шкідливим» із того, що «було зроблено в Україні», але на Московському міжнародному кінофестивалі (1971 рік) він отримав золоту медаль і з тріумфом пройшов по всьому світові. Ось так, непросто, складалась доля одного із кращих кінорежисерів України. Його паплюжили, вважали ледь не «ворогом», але в інших країнах – визнавали й нагороджували.

За кордоном і в Україні. «Лебедина пісня» майстра і спогади про нього

Перші три фільми Іллєнка увійдуть до класики, опинившись серед сотні найкращих фільмів України. Режисер вірив у це і продовжував працювати. На якийсь час навіть залишив рідну землю – поїхав до Югославії. Там, разом зі сценаристом Ніколою Вавичем, зняв фільм «Наперекір усьому» (1972) про боротьбу чорногорців із турецькими завойовниками в кінці XVIII століття. Фільм – близький мені (бо маю предків із того краю) і надзвичайно реалістичний. Стрічка отримала міжнародні нагороди, але не була допущена до показу в Україні. Безумовно, це тяжко пригнічувало Іллєнка: він думав про так званий «вільний світ». За спогадами, була реальна можливість залишитися на Заході: один із югославських продюсерів позичив гроші, щоб Іллєнко виїхав до Італії, а згодом до Голлівуду, куди його запрошували. Але, все зваживши, режисер відмовився, бо подумав, що постраждають брати. Тож повернувся в Україну.

Повернення не дало полегшення у житті. Наступний фільм «Мріяти і жити» (1974) 42 рази зупиняли на різних стадіях виробництва і змушували міняти сценарій. Постійно знаходячись під пресингом, Юрій Іллєнко переніс інфаркт. На XXV з'їзді КПУ Володимир Щербицький доповів, що «із так званим „поетичним кіно України" нарешті покінчено». Іллєнко зняв іще декілька фільмів на різну тематику – війна, сучасність, далеке минуле, але простору для творчої роботи йому не дали. Створення незалежної Української держави (1991 рік) не принесло реальної свободи – владу захопили колишні партократи, любителі легкої наживи й прихильники промосковської орієнтації. Юрій Іллєнко десять років був фактично відсторонений від улюбленої справи. Лише у 2001 році він зняв свій останній грандіозний фільм, про який давно мріяв – «Молитва за гетьмана Мазепу». В ньому – трагічна доля України й самого гетьмана, який спробував її визволити, але програв катові Петру I. Останній – аморальний, жорстокий і підлий – постає у всій своїй відразливій «красі». Відома кінознавиця Лариса Брюховецька зазначила, що «ніхто не очікував…такого ляпаса» пихатому імператорові від українського режисера. Я ж додам – і такої реальності у відтворенні минулого: особисто мене вразила ріка із трупами закатованих українців, від малечі й до літніх людей, які пливли за течією. Іллєнко, вслід за Тарасом Шевченком, показав того «першого», «що розпинав Україну». Однак, через втручання промосковських сил, цей фільм заборонили, а його творець Юрій Іллєнко заявив: «Я йду з кіно, бо з цією бандитською владою не хочу мати справи». Згоден на сто відсотків – теж надивився на владних вурдалаків у «людській подобі», навіть занудило від них. Щодо самого Юрія Іллєнка, то творча людина ніколи не пропаде, а він був багатогранним у своїх талантах; крім сценаріїв фільмів, писав лібрето до балетів, займався живописом і мав власні виставки, написав монографію «Парадигма кіно» і спогади «Доповідна Апостолові Петру. Автопортрет альтер его» у трьох томах. Брав участь у політичній діяльності й виборах до Верховної Ради України 2006 року. Залишив світ 15 червня 2010-го у віці 74 років, знайшовши вічний спочинок на цвинтарі села Прохорівка Канівського району Черкаської області.

Якою людиною був Юрій Іллєнко? Судячи зі спогадів тих, хто його знав, – впертим і рішучим, цілеспрямованим і послідовним в досягненні своєї мети. Улюбленою справою – кіно – він, за його власними словами, «просто горів, марив, ночами не спав» і боровся, в останні роки – із «путінською п'ятою колоною», яка хотіла підібгати під московський чобіт Україну. «Головне моє відчуття через ціле життя, – писав Іллєнко, – це відчуття поневолення і втечі». Міг стати «дисидентом», як Василь Стус і Тарас Чорновіл, загинути від катів і підлих людей, але обрав інший, довженківський, шлях – зберігав внутрішню свободу у світі тиранії, створивши фільми, які буде дивитися не одне покоління глядачів. Був двічі одружений з талановитими артисами (Ларисою Кадочниковою і Людмилою Єфименко), залишив двох чудових синів Пилипа і Андрія, «на яких, – за словами Ірини Фаріон, – тримається небо України». І доки будуть такі люди, українська держава не втратить своєї незалежності. ●

eprasa.pl aeac67d37a

Марко ПОСТІВ-ЯРУГА

О сопружествах дідів-прадідів

Завершыня

Дальше бесідуєме лем о сопружествах и призераме ся лем молодій и молодому. Книгы вказуют, же не все молодий был молодым, найстарший, стаючый під вінці в гладышівскій церкві, мал 70 років, а наймолодший лем 15. Наймолодша молодиця была ищы молодша, мала лем 14 років, найстарша тіж была молодша од найстаршого молодого, мала 65 років. Такій єст крайній вік молодой и молодого, молодий 15 и 70-літній был лем єден, так як и 65-літня молодиця, але 14-літных молодиць было юж більше, аж 19 (6 в Вірхни и 13 в Гладышові). Порахувал єм гладышовянів звінчаных помедже 9 жовтня 1783 р. а 20 листопада 1887 р. (а вірхнянів аж до 1899 р.). Не зрахувал єм вшыткых записаных молодят, было іх веце, але не вписано ім років. Може и был дахто з них старший або и молодший, але того ся юж не дізнаме, бо перед 9 жовтньом 1783 р. Єґомосьць, на жаль, не записувал кілко молодий и молода мали років (книгы проваджено лем од 1776 р.). Од початку XX столітя записували не лем кілко років має молодий и молода, а ищы и ден, місяц и рік іхніх народин.

В часах, о котрых пишу, 15-літніх дівчат выданых замуж было 26 (8 + 18), та аж 61 (14 + 37) молодиц мало лем 16 років, а 60 (16 + 44) лем 17, 36 (14 + 22) молодиц было 18-рочных. Сесы чысла сут з цілого описуванго періоду, вказуют, же рік 1835 (адже початок записуваня в книгах метрикальных згод на шлюбы малолітных діти) в тій матеріі не змінил праві ничого. Сьміло мож повісти, же по 1835 р. вшытко гуляло по старому. Найправдоподібнішше давнішше тіж такы згоды практикувано, лем нихто іх не записувал. Кєд за цезуру возмеме сес рік то серед дівок, выходячых за мужа до 1835 р., 14-літных дівчат было 8 (2 + 6), а по тым році 11 (4 + 7), адже было іх аджи веце. Та описаного часу до 1835 рока и пак по тім році (в котрім вірхняне и гладышовяне оддавали ся и женили) минуло майже тівко само (од 1783 до 1835 р., та пак од 1835 до 1887 р. менш більше минуло по пів столітя). В тамтых двох періодах подібні розкладают ся чысла молодиц, стаючых під вінцями не на Івана Купалы, а в церквы. Молодиц 15-літных до того рока было 12 (5 + 7), а по нім 14 (3 + 11), 16-літных 30 (6 + 24) до 1935 р. и 21 (8 + 13) по тім році, 17-літных 35 (5 + 30) до, а по 1835 році 25 (11 + 14). До того рока было 20 (12+8) молодиц 18-літных, та 16 (2 + 14) в другім періоді. Барз молодых панів молодых было менше и то о дуже менше як молодиц, 15 років мал лем єден гладышовянин, 16-річны молодиці были 3 (1 в Вірхни, по 1835 р.) и 2 в Гладышові (тіж по 1835 р.). 17-літны были лем 4 (1 в Вірхни, по 1835 р.) и 3 в Гладышові (тіж по 1835 р.). 18-літных молодиц было юж 28 (8 + 20), 17 (4 + 13) до 1835 р. и 11 (4 + 7) по тім році.

Гнешня молодиця, кєд скінченых має 18 років жытя, сама юж може, без згоды родичів, выходити за муж за кого лем хоче, згоду суду мусит мати кєд не ма ищы скінченого 18 рока. Неєдна наша прабаба гнеска не дістала бы судовой згоды на вінчаня. Родичам єдных суд одмовил бы, бо іх дівкы не были в благословенім стані, а другым не дано бы згоды на вінчаня, но бо маючым лем 15 або 14 років молодицям гнешні суды не уділили бы такой згоды. Гнешня дівка, жебы сесу згоду дістати, мусит скінчыти 16 рік жытя и носити під серцьом дітинку, но и мусит мати здільніст до суспільного жытя. Книгы доводят, же давнішше не лем королі и князі 12-літны дівкы оддавали за муж (своі, а не пасербиці ци дівкы померлого брата або сестры). Згода потрібна была не лем дівкам, мусіла єй мати и выходяща за муж вдова, в книгах записано, же єдна з них має за собом прожытых лем 18 и ¾ рока, трьом вдовам вписано, же ім минуло лем 19 років, та было ищы 6 дівчат 20-річных другий юж раз стаючых під вінці. Што цікаве, они вшыткы на свій другий юж шлюб зас мусіли мати згоду родичів. Ото запид єдной з них: На супружество малолітной мойой доньки Елисаветы съ Теодоромъ Ванцякъ при сьвьдькахъ соізваляю яко отецъ +Терентиі Бодонь, Захарія Барновскій парохъ. Сеса вдова мала 21 років, а другый раз вінчала ся 2 серпня 1896 р. Справді тівко мала, што єй записано, то *Elisabetha,* гроджена 13 липця 1875 р., адже другий раз идучы за муж мала 21 років и 20 дни. Вшыткым вдовам не маючым ищы 25 років, кєд другий раз брали шлюб, іхні няньове мусіли заз на нього дати ім згоду. При вінчаню 23-літньой Мариі записано: На супружество малолітной мойой доньки Маріи Гелета вдови по Михаіли Тимасъ Теодозіемъ Котъ зозволяе подписал отець при сьвьдьтеляхъ +Тимотей Гелета. Она справді мала товды лем 23 рокы, то Марія, народжена 20 серпня 1870 р. в хыжы номер 3 в Вірхни. При Пелагіі, 17-літній вдові другий раз під вінці стаючій 9 марця 1834 р. з лем о рік старшым Андрийом, єґомосьць не записали згоды хыбаль лем за то, же товды не было ищы такого обовязку. Не є жадного сумніву, же маме ту до чыніня з вдовом, стоіт там такє: *Pelagia Petryszyn defundi* (померлого) *Theodoriset Ahaphiae Petryszyn filia* (дівка), ***1° Voto Basilii Hodoba uxor*** (перше звінчана з Васильом Годобом). Хыбаль хибні при єй другым мужу Андрию єґомосьць криску поставил не в рубриці «Caelebs», а «Viduus» (в тій самій рубриці, што и криску його жены). Згоды ту не є, але товды хыбаль о потребі такой згоды бесіда юж была, но бо того рока 23 лютого 1834 р., адже лем кус скорше, при вінчаню іншой Пелагіі записано: *pozwalam w przytomnosci zwyz pominionych swiadkow Corce moiey na Małzenstwo +Andrzey Fedorko. Subscripsit Parochus loci* (Записал парох місцевий). Шкода, же при вдові Пелагіі подібной згоды не записано.

Смотрячы на запис другого шлюбу Пелагіі, шкодую, же скорше ани пізнішше, кєд вдівцьом был пан молодий, єґомосьці не подавали кым была гмерла його жена. 12 січня 1783 р. молодым єст 45-літний вдовец: *Jan Szkymba ze wsi Banicy,* **а його новом женом стає ся 22-літня:** *Anastasia Wanciakowa z Gładyszowa*. Перед 1783 р. за-

eprasa.pl aeac67d37a

писувано лем, же вінчат ся вдовец або вдова. Так было и 11 мая 1778 р., кєд шлюб бере: *Grzegorz Kwoczka Pracowity* (адже ґазда), *Wdowiec* и: *Anastasia Benicha wdowa ze wsi Gładyszowa*. Не знаме імен іхніх родичів ани імен померлых сопруг, не записано ківко мали років и не знати, ци Анастазия была вдовом по Бені, ци то його дівка. Ґазды о назвиску Беня в Гладышові мешкали в хыжы номер 12; 13; 14; 16 и 17, стояли ту, де гнеска єст Бенівка (*Beniówka*). З назвы рода Бенів в Гладышові остало лем тівко, но и іхні ґены по кудели в неєдній гладышівскій родині.

Вшыткых сопруг звінчаных в гладышівскій церкви в XIX столітю поділил єм на тры підгрупы, до першой зарахувал єм тых, котры гнеска мусілы бы мати згоду на вінчаня, в другій сут молодята не маючы ищы 30 років, а до третьой запер єм решту.

Звінчаны в гладышівскій церкви од 9 жовтня 1783 до 20 листопада 1899 р.

Рокы молодят	Мужы		Жены	
	Парібкы	Вдівці	Дівкы	Вдовы
до 17 рока	8	0	156	1
18-29	329	20	334	35
30-70	84	170	52	33
Разом	**421**	**190**	**542**	**69**
Разом	**611**		**611**	

Табеля вказує диспропорциі, кєд будеме смотріти на ню очами права нашых часів, то будеме хыбні підповідати, же згоды потрібували головно дівкы, а не сынове (156 – 8). Іх обовязувало інше право, його інщіст обявила ся в вышше наведеных прикладах вінчань (о хоц бы, кєд бесіда была о 23-літній вдові, котрій няньо другий раз мусіл дати згоду на єй церковний шлюб). Даны повышшой табели кус баламутят, вказує она, же перед тридцетком не было великой ріжныці медже вдовами и вдівцями зас стаючыма під вінці (35 – 20). В наступнім проділі віковым ріжниця єст юж велика (33 – 170). Така диспропорция єст не лем зато, же товдышні жены часто гмерали при народинах діти, але и за ради того, же вдова не все юж хотіла ся оддавати. Вдівці барз скоро женили ся зо сестром покійной жены заради малых діти, або з сусідком, заради єй поля. Неєден женил ся, бо осиротілы малы діти потрібували жіночой рукы и материнной любови, але были и іншы причыны. Єден з вдівців, зьвіданий чом третій раз ся женит, сынови одповіл: Про мою похоть сыну, про мою похоть.

Книгы доводят, же товды не было річной жалобы так як то єст в нашых часах, то было повсякденне, же вдовец або вдова барз скоро вступали в новы сопружества. Марії Процяні, записаній яко шовтыска, 36-літній муж Гавриіл гмер 28 марця 1796 р., а она юж 29 мая того самого рока выходит замуж за ровесныка, за 24-літнього Семана Парагуза, шовтыса з Квятоні. 22 липця 1812 р. гмерат лем 23-літня Маріянна, жена Теодора Яцевича, а занедовго парох записує, же 31-річний єй муж (записаний яко вдовец) юж 8 листопада 1812 р., адже од смерти жены не минуло ани 4 місяців, женит ся з 20-літньом Агафійом. Йому товды не было 31 років, гродил ся 10 мая 1783 р. (нота бене яко *Fedor Jaciw* а не *Teodor Jacewicz*, та, жебы было ишы цікавішше, його родиче записаны сут яко: *Andrzej Jac i Helena Jacowa*).

Далі буде

eprasa.pl aeac67d37a

Із сумом прийняли ми вістку, що на 82-му році життя відійшла до Бога

св. пам. ТЕОФІЛА СКІРКА

Мама нашого голови Мирослава.

Вічна Їй пам'ять!
Усім найближчим, що в жалобі, –
пану Мирославові з родиною та всім з сім'ї Скірків – складаємо щирі співчуття.

Головна управа Об'єднання українців у Польщі
та редакція «Нашого слова»

Висловлюємо слова співчуття
Мирославу Скірці,
голові Об'єднання українців у Польщі

з приводу смерті Мами

бл. п. Теофіли Скірки

Молитвою та щирим співчуттям
єднаємося у скорботі
з Вами, пане Мирославе,
та з усією Родиною Покійної.
Вічна Їй пам'ять!

Управа відділу та гуртка ОУП в Кошаліні

Висловлюємо глибокі співчуття
голові Об'єднання українців у Польщі
Мирославові Скірці
у зв'язку з втратою Мами –

Теофіли

Вічная пам'ять

Товариство Український чоловічий хор «Журавлі»

Висловлюємо глибокі співчуття
голові Об'єднання українців у Польщі
й членові варшавського гуртка ОУП
Мирославу Скірці
у зв'язку з втратою Мами –

Теофіли Скірки

У цей болісний час єднаємося з Вами в смутку
та висловлюємо щиру підтримку і співчуття.
Нехай пам'ять про Вашу Маму буде світлою.

Варшавський гурток ОУП

У зв'язку з важкою втратою – смертю Мами –
висловлюємо щирі співчуття
голові Об'єднання українців у Польщі
Мирославу Скірці та всій Родині.
У ці скорботні хвилини єднаємося в смутку з Вами,
складаючи слова підтримки й співпереживання.
Нехай добра пам'ять про Маму назавжди
залишиться у серцях рідних, друзів і всіх, хто Її знав.

Управа та Рада Ольштинського відділу
Об'єднання українців у Польщі

eprasa.pl aeac67d37a

XXX Мандрівний фестиваль української культури

19.06.2026 (п'ятниця), Колобжег, початок о 16.30, Regionalne Centrum Kultury, ul. Solna 1
Виступають:
- Національний академічний ансамбль «Гуцулія» – Івано-Франківськ
- Хор «Майстерня пісні» – Кошалін
- «Вишиванка» – Початкова школа № 2 – Білий Бір
- «Мелодія» – Початкова школа № 2 – Білий Бір
- «Вітрогон» – Початкова школа № 2 – Білий Бір
- «Акцент» – група мажореток – Ужгород
- Солісти української естради:

Олег Чигер – Івано-Франківськ
Гуцул-Хуліган – Івано-Франкіськ

21 червня 2026 (неділя), Валч, початок о 12.00, Wałeckie Centrum Kultury, Plac Zesłańców Sybiru 3
Виступають:
- Національний академічний ансамбль «Гуцулія» – Івано-Франківськ
- «Вишиванка» – Початкова школа № 2 – Білий Бір
- «Мелодія» – Початкова школа № 2 – Білий Бір
- «Вітрогон» – Початкова школа № 2 – Білий Бір
- «Акцент» – група мажореток – Ужгород
- Солісти української естради:

Олег Чигер – Івано-Франківськ
Гуцул-Хуліган – Івано-Франкіськ

У Валчі в неділю 21 червня 2026 року заплановано коровод центром міста – з Площі Свободи (Placu Wolności) до Валецького центру культури. Це також маніфестація проти московської агресії. Якщо матимемо згоду – вирушаємо о год. 11.00. Якщо ні – флеш-моб відбудеться біля Валецького центру культури.

21 червня 2026 (неділя) – другий концерт – Швеція біля Валча, год. 18.00
Виступають:
- Національний академічний ансамбль «Гуцулія» – Івано-Франківськ
- «Акцент» – група мажореток – Ужгород
- Солісти української естради:

Олег Чигер – Івано-Франківськ
Гуцул-Хуліган – Івано-Франкіськ

Любачівщина запрошує

Щоб не забути стежок наших предків приїжджаймо:

1.08.2026 р. (субота) об 11 годині – Служба Божа в церкві в Ґорайці та опісля панахиди на цвинтарях в Ґорайці, Жукові та Новому Селі.

2.08.2026 р. (неділя) о 10 годині – панахида на цвинтарі в Старому Люблинці; **об 11 годині** – Служба Божа в церкві в Новому Люблинці, а опісля панахида на місцевому цвинтарі.

Нагадуємо, що в цьому році церкві в Старому Люблинці виповнюється 100 років від часу її побудови.
Якщо хтось не зможе поїхати, але хоче внести свою лепту на ремонт церкви чи рятування цвинтарів, може переказати кошти на рахунок:
Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu
ul. T. Kościuszki 5 37-700 Przemyśl
nr rachunku: **50 1600 1462 1838 9708 6000 0006**
z dopiskiem: darowizna na cele statutowe – Lubliniec

Детальна інформація – в Олени Комар: тел. 502 168 247

До уваги вчителів української мови з Малопольського воєводства

Малопольська кураторія освіти позитивно розглянула заяву Фонду «Просвіта» стосовно появи методиста зі справ навчання української мови в Малопольському воєводстві та зобов'язалася найближчим часом провести набір на цю посаду.
Просимо спостерігати за сайтом кураторії – **kuratorium.krakow.pl**
та сайтом Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli – **mcdn.edu.pl**.
На цих сайтах помістять запрошення скласти заяву про намір працювати методистом та формальні вимоги.
Просимо теж надіслати відповідну інформацію на адресу Фонду – **prosvita@o2.pl** – щоб ми були в курсі справ.

ЗДАЄТЬСЯ 2-кімнатна квартира площею 69 м^2 в центрі Перемишля. Контактний номер + 48 780 652 950

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10 / +48 661-420-649, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Lesia Korostatevych (Warszawa), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1400 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl aeac67d37a

29.

DNI KULTURY UKRAIŃSKIEJ

ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

ŚRODA, 27 maja

godz. 17.00 Siedziba Związku Ukraińców w Polsce
oddział w Szczecinie, ul. Mickiewicza 45
Otwarcie DNI KULTURY UKRAIŃSKIEJ oraz wystawy

CZWARTEK, 28 maja

godz. 18.00 Książnica Pomorska
Spotkanie pt.: „Pejzaż kulturalny Ukrainy z wojną w tle"
Goście: Myrosława Rudyk (Uniwersytet Szczeciński),
Lesja Szulc (autorka tekstów, piosenkarka)
Prowadzący: Andrzej Wątorski

PIĄTEK, 29 maja

godz. 18.00 Dom Kultury Słowianin w Szczecinie
Spektakl w wykonaniu stowarzyszenia „PeopleUP"

SOBOTA, 30 maja

godz. 14.00 Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie, Sala Bogusława
Koncert zespołu pieśni i tańca DUMKA
z Górowa Iławeckiego

Na wszystkie wydarzenia wstęp wolny!

Organizatorzy:

Związek Ukraińców w Polsce
Szczeciński Oddział Związku Ukraińców w Polsce

Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie

Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica w Szczecinie

Projekt realizowany i współfinansowany z budżetu:

Urzędu Gminy Miasto Szczecin

Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego

Patronat medialny:

Наше Слово

TVP3 Szczecin

eprasa.pl aeac67d37a